

STAP 1

Ik merk dat de leerling moeite heeft om zich te concentreren.

STAP 2

Dit wil ik bereiken met mijn leerling ... (concreet en klein)

Coachende vragen

- Wat maakt dat je vindt dat de leerling moeite heeft om zich te concentreren? Wat zie of hoor je nu en wil je graag anders zien?
- Heb je zicht op hoe het komt dat de leerling moeite heeft om zich te concentreren?
- Wat zou er tof zijn als je straks als leerkracht kan zeggen: mijn leerling kan zich concentreren/focussen? Wat zal je dan zien of horen? Wat zou er dan veranderd zijn?
- Noteer hier het concrete gedrag dat je verwacht van de leerling om te kunnen zeggen: "Nu is deze leerling gefocust!" Bekijk samen met de leerling welke van deze concrete gedragsverwachtingen al lukken/kunnen lukken.

STAP 3

Deze mogelijke sterktes van mijn leerling kan ik inzetten om het vooropgestelde doel te bereiken ...

Coachende vragen

- Heb je zicht op de positieve kenmerken van de leerling? Indien niet of onvoldoende gekend, ga dan actief op zoek naar sterktes. Mogelijke hulpbronnen zijn: ouders, klassenraden, LVS, gesprek met leerling ...
- Bij sterktes denken we aan (cognitieve, affectieve en psychomotorische) vaardigheden, attitudes, kwaliteiten, karaktereigenschappen van de leerling.
- Wanneer lijkt de leerling wel geconcentreerd bezig? Hoe merk je dat?
- Waar gaat het wel goed (School? Vrije tijd? Thuis?) Kunnen we daar zien of het de leerling wel lukt om zich te concentreren?
- Hoe komt het dat het dan lukt om zich te concentreren/focussen?

STAP 4

Dit zou mijn leerling nodig kunnen hebben ...

Een leerkracht die

- focust op de mogelijkheden van een leerling
- merkt wanneer de leerling wel geconcentreerd is en dit ten gepaste tijde benoemt
- beseft dat het geen onwil is maar eerder onmacht om geconcentreerd te werken
- ...

Instructie die

- kort, helder en enkelvoudig gegeven wordt
- kort maar krachtig is (doelen, kernpunten en oplossingsstrategieën kort bespreken waarna de leerling zelfstandig aan het werk kan)
- gevisualiseerd wordt (bijv. bord, plaatjes, stappenplan)
- ...

Een leeromgeving die

- uitnodigt om geconcentreerd te werken en te blijven werken
- zorgt voor afwisseling tussen leermomenten en ontspanning
- zo prikkelarm mogelijk is

Leeractiviteiten die

- inzetten op afwisseling tussen intensieve en passieve taken
- Inzetten op variatie in de materialen waarmee je de les onderbouwt (visueel, verbaal, schriftelijk)
- inzetten op samenwerkend leren (coöperatieve werkvormen)
- ...

Opdrachten of taken die

- overzichtelijk en gestructureerd zijn, met een tijdslimiet, waarbij de leerling individueel op gang wordt gezet
- worden opgedeeld in kleine deeltaken
- de leerling mee verantwoordelijk maken voor de taakplanning en de tijdsinvulling
- ...

Groeps-/klasgenoten die

- bij bv. groepswerk de leerling actief ondersteunen om zich te focussen op de taak of opdracht
- goed zelfstandig kunnen werken (en daar eventueel rekening mee houden bij de klasorganisatie)
- ...

Feedback die

- de inzet en inspanning benadrukt in relatie tot de taak of opdracht ('je hebt 10 minuten zelfstandig doorgewerkt en daardoor al meer dan de helft van de opdrachten af')
- frequente, concrete, directe feedback en bijsturing waarbij succeservaringen worden benadrukt gericht op het proces (bv. 'het lukt je om 5' geconcentreerd te werken')
- ...

Ouders die

- thuis inzetten op het nemen van maatregelen die de concentratie van hun kind ondersteunen bij het maken van taken en het voorbereiden van toetsen (wel aftoetsen of ouders dit kunnen of dat ze hierbij ondersteuning van de school kunnen gebruiken)
- fysieke beweging stimuleren (komt concentratie ten goede)
- ...

STAP 5

Deze maatregel(en) kan ik toepassen om mijn leerling te helpen ...

- Zoek geregeld even (oog)contact met de leerling.
- Spreek met de leerling non-verbale signalen af om individueel bij te sturen (bijv. tikje op tafel tijdens instructie, langsgaan, schouderklop, verbale aanmoediging, geheim teken)
- Deel een opdracht op in kleine deeltaken. Geef eventueel een afvinklijst zodat de leerling kan aanduiden welke taken reeds afgewerkt zijn.
- Bevestig de leerling na elke voltooid taak of opdracht. Wees royaal.
- Stel eventueel tussendoelen op die haalbaar zijn.
- Geef de leerling extra tijd om iets af te maken of verminder bepaalde opdrachten.
- Geef één opdracht tegelijk.
- Leer de leerling om zichzelf aan te sturen om taken of opdrachten af te maken (door bv. tijdsplanning, plaatjes of stickers op de tafel ter ondersteuning).
- Maak de leerling verantwoordelijk voor zijn planning, door het zelf op te schrijven.
- Maak goede tijdsafspraken met de leerling en help om het werk af te maken. Gebruik de Time Timer om de tijdsduur voor de leerling duidelijk te maken.
- Gebruik **EFFECTIEVE FEEDBACK (4)**.
  - Feedback (bv. wat goed, je bent al 6' geconcentreerd aan het werk)
  - Feed up (bv. hoe lang denk jij dat je geconcentreerd aan deze opdracht kunt werken?)
  - Feed forward (bv. het is je gelukt om 5' geconcentreerd te werken, zullen we de volgende keer 6' proberen)
- Vraag de leerling om de instructies te herhalen om te controleren of alles goed is overgekomen.
- Vraag de leerling de opdracht te herhalen, om te controleren of deze begrepen is **CONTROLE VAN BEGRIP (8)**. Vraag na hoe hij tegen de opdracht aankijkt (taakbeleving).
- Neem, indien van toepassing, de leerling mee bij verlengde instructie en begeleid inoefenen.
- Zet in op klasorganisatie (werkplek):
  - Een plaats voorin de klas, zodat hij weinig afgeleid wordt door anderen die voor hem zitten en snel betrokken kan worden bij de les door vragen die gesteld worden. of
  - Een plek achter in de klas, zodat de leerling overzicht heeft over de rest van de klas. Dit kan bijdragen aan een veiliger gevoel.
  - Bespreek dit met de leerling zelf. Hoe ziet de leerling dit?
  - Bied de leerling de mogelijkheid met een studybuddy te werken, zodat hij zijn plek kan afschermen wanneer hij moet werken. of Bied de leerling een aparte werkplek.
  - Gebruik van een koptelefoon.
- Rust en ontspanningsmomenten inbouwen. Gebruik bv. **ENERGIZERS (16)**.
- Zorg voor een opdrachtenblad met een sobere lay-out (zo min mogelijk afleiding van plaatjes die er niet toe doen).
- Noteer agenda en huiswerk op het bord + controleer agendagebruik. Ideaal is een reeds ingevulde digitale agenda.
- Geef extra tijd voor het verwerken van de instructie en het maken van de opdracht.
- Zorg dat de leerling bij samenwerkend leren in een groep zit met leerlingen die goed zelfstandig kunnen werken.
- Zorg voor ondersteunende maatregelen (thuis): time timer, duidelijke afspraken en regels (geen GSM tijdens leren).

